

DOOD IN DE NETTEN

INSPECTEUR RYGA HISTORISCHE MYSTERIES
BOEK 3

PAULINE ROWSON

Copyright © 2021, 2023 Pauline Rowson
Published by special arrangement with Lorella Belli Literary Agency
Limited and 2 Seas Literary Agency
Copyright vertaling © 2026 Wonderland Publishers BV
Oorspronkelijke titel: *Death in the Nets* (revised edition 2023)
Vertaling: Festina Lente
Omslagontwerp: Barbara van Ruyven | Bij Barbara
Omslagbeeld: Shutterstock

ISBN 978 90 83640 259
NUR 331/305

All rights reserved, including those for text and data mining, AI-training
and similar technologies.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar
gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of
op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is
uitdrukkelijk niet toegestaan.

www.wonderlandpublishers.nl

HOOFDSTUK 1

ZATERDAG 13 JANUARI 1951

Het aanhoudende schelle geluid van de telefoon begroette Ryga toen hij de deur van zijn flat in Pimlico opende. Het kon toch zeker niet de Yard zijn, hij was daar pas een uur geleden vertrokken. Voordat hij zijn nummer kon zeggen, klonk er een heldere, geïrriteerde vrouwenstem.

‘Eindelijk! Ik probeer je al tijden te bereiken, Ryga. Waar hing je uit?’

‘Aan het werk.’

‘De Yard zei dat je al tijden geleden vertrokken was.’

‘Exact een uur geleden, Eva.’ Ryga wierp een blik op zijn horloge en nestelde zich in een comfortabelere positie op de versleten bank. ‘Wat is er aan de hand?’ Hij had niets meer van Eva gehoord sinds ze voor Kerstmis hun krachten hadden gebundeld voor een onderzoek in Newhaven aan de kust van East Sussex.

‘Ik kan het niet uitleggen over de telefoon. Pak een tas in.’

‘Ik kan niet zomaar—’

‘Natuurlijk wel, je bent inspecteur en geen wijkagent, en je hebt de rest van het weekend vrij.’

‘Hoe weet je dat? Misschien zit ik wel midden in een groot onderzoek.’

‘Als dat zo was, zou je niet thuis zijn,’ zei ze snedig.

Dat klopte. In feite waren er opvallend weinig misdaden gepleegd tussen kerst en nieuwjaarsdag. Misschien had het koude, natte, winderige weer criminelen afgeschrikt. Hij glimlachte, niet alleen vanwege Eva’s manier van doen – ze was altijd een beetje abrupt – maar ook vanwege het vooruitzicht van een weekend in haar gezelschap, dat hij altijd verkwikkend vond. Zijn anderhalve dag rust – luisteren naar de radio, wandelen in St. James’s Park en zijn leesachterstand inhalen – ging de mist in en dat vond hij helemaal niet erg. Zolang hij het niet hoefde op te offeren aan een vervelend huisfeest waar hij beleefd met vreemden moest babbelen.

‘Waar gaan we he

‘Dat vertel ik je or :l dus laat je
smoking maar thuis.’

‘Goddank,’ antwo : informatie
zou wel prettig zijn, E

‘Wat is je adres?’

Hij gaf het door.

‘Ik ben er over tien minuten. Eerder als het verkeer meezit.’

Hij schudde glimlachend zijn hoofd en liep naar het keukentje. Zou zijn brood goed blijven tot zondagavond? Hij kon het moeilijk meenemen – dat zou zijn gastvrouw of gastheer beledigend kunnen vinden. Dat gold ook voor de melk, waar hij aan rook. Die kon hij zeker niet bewaren. Hij gooide het restant in de gootsteen, spoelde de fles uit en ruimde op, ook al was dat niet nodig. In de slaapkamer haalde hij zijn weekendtas uit de kast en pakte wat dingen in terwijl hij zich afvroeg waar Eva hem heen zou brengen en vooral bij wie hij zou logeren.

Buiten klonk een ongeduldig getoeter. Eva's blauwgroene tweezitter stond dubbel geparkeerd. Na een snelle blik door de krappe vrijgezellenflat om er zeker van te zijn dat hij het gas niet had laten aanstaan of een kraan had laten lopen, sloot hij af en haastte zich de trap af met zijn weekendtas. Hij was net bij de auto toen een bus er boos tetterend langs manoeuvreerde.

'Waar gaan we heen?' Hij zette zijn weekendtas in de krappe achterbak terwijl zij schakelde en optrok. Hij was blij dat het dak niet open was. Het was een kille, vochtige middag, met het soort kou waar je botten pijn van deden en waarvan je maar moeilijk weer warm werd als je langere tijd buiten geweest was. Dat was hem al vaak overkomen als politieagent bij de Thames River Police, voor zijn promotie en overplaatsing naar de afdeling Crimineel Onderzoek van Scotland Yard. Eva droeg haar gebruikelijke gehavende werkjack, ze had een fel blauw-gele zijden sjaal omgeknoopt en droeg autohandschoenen.

'Devon.'

'Devon!' herhaalde hij. 'Dat is meer dan driehonderd kilometer, het duurt eeuwen voor we daar zijn.'

'Niet als je rijdt zoals ik.'

Hij herinnerde zich haar rijstijl nog van toen ze samen hadden gewerkt in Newhaven. Ze reed snel maar vaardig. 'Het is een heel eind voor maar een nacht en een dag.'

'Je hebt toch niets anders te doen,' zei ze nuchter.

'Hoe weet je dat?'

'Nou, dat heb je niet, hè?' Ze wierp hem een blik toe.

'Nee.' Hij glimlachte. 'Hoe is het met je been?' Hij wierp er een blik op, ze droeg een broek, zoals gewoonlijk. Hij had haar nooit wat anders zien dragen. Hij had het over de wond die ze als oorlogsfotograaf in Korea had opgelopen en waarvoor ze begin december met een luchtbrug naar huis was gebracht, met andere gewonde

militairen. 'Al dat rijden kan niet goed zijn voor het herstel.'

'Je klinkt net als mijn vader, Ryga. Het houdt me niet tegen.'

Ryga wist wel beter dan het gesprek in deze trant voort te zetten. 'Waarom gaan we naar Devon?'

'Heb je al gegeten?'

'Ja, op het bureau.'

'Goed, dan kunnen we doorrijden tot we dorst of honger krijgen. Wat weet je van Brixham?'

'Vis.'

Ze lachte. 'En verder?'

'Het is zo'n vijftig kilometer van Exeter en zo'n acht van Paignton. Een kleine haven, met huizen tegen de heuvel erachter gebouwd, beschermd door een golfbreker—'

'Met de niet te missen vuurtoren op het uiteinde.'

'Natuurlijk. En van wat ik me nog herinner van mijn dagen bij de koopvaardij, hoewel ik nooit naar Brixham ben gevaren omdat het veel te klein is en een vissershaven, knippert de vuurtoren rood. En ernaast is een landtong die Berry Head heet, met nog een vuurtoren. En landde prins Willem van Oranje niet in Brixham in 1688, waarna hij Engeland veroverde en koning Willem III werd?'

'Klopt. Je hebt op school duidelijk opgelet bij geschiedenis.'

'Het was een van de weinige vakken die ik leuk vond.'

'Wat waren de andere?'

'Wiskunde en gym, hoewel we van dat laatste niet genoeg hadden, vond ik.'

'Op mijn school kregen we juist veel te veel gym. Al dat jolige hockey-gedoe werkte me op de zenuwen, maar de stick kwam van pas tegen de pestkop van de klas, een broodmagere feeks met hazentanden.'

Hij glimlachte. Uit haar woorden maakte hij op dat zij

op een particuliere kostschool had gezeten, terwijl hij naar een openbare school was gegaan, tot zijn vader op zijn vijftiende was overleden en hij bij de koopvaardij was gegaan.

‘Zoals je al zei, Ryga, Brixham is een vissershaven. Niet zo groot als Hull of Grimsby en van minder belang sinds de oorlog. Toch is het nog steeds erg druk. En het lijkt steeds drukker te worden, niet door de visserij maar door de vakanties. Dit is echter niet de beste tijd van het jaar om Brixham en de kust van Devon in al zijn glorie te zien.’ Ze zette de ruitenwissers aan toen de hemelsluizen opengingen. ‘Maak je geen zorgen, het is zo weer voorbij.’

‘Gaan we naar de West Country? Daar regent het heel vaak.’

‘Vertel mij wat,’ zei ze hartgrondig. ‘Het heeft geregend sinds ik er een week geleden aankwam.’

‘Je bent vandaag toch niet al van Devon naar Londen gereden om me op te halen?’ zei Ryga ontzet.

‘Ik ging al heel vroeg weg.’

‘Maar je been—’

‘Ach, hou op, Ryga.’

Hij schudde zijn hoofd. ‘Waarom moest ik dan ontvoerd worden?’

‘Misschien had ik medelijden met je.’

‘Dat betwijfel ik.’

‘Je hebt gelijk. Ik hoopte dat je mee wilde komen omdat er iets is dat professioneel interessant kan zijn. Ik wil niet geheimzinnig doen, het is gewoon te ingewikkeld om uit te leggen en ik wil je niet bevooroordeeld maken. Ik zou graag je mening horen. Als je denkt dat het niets voorstelt en verspilling van je tijd is, rijd ik je morgen terug naar de stad. Afgesproken?’

‘Dat moet wel, want we zijn al onderweg. Wat heeft je afgelopen zaterdag naar Brixham gebracht?’

‘Kerstmis.’

Hij trok zijn wenkbrauwen op toen ze hem een blik toewierp.

‘En Nieuwjaar. Ik heb beide doorgebracht met mijn vader, stiefmoeder en allerlei bejaarde familieleden die me bijna gek maakten. Dom genoeg, in een zeldzaam moment van zwakte, gaf ik toe aan de wens van mijn vader dat ik zou komen logeren in het seizoen van goede wil om bij te komen van mijn ervaringen in Korea. O, wat was ik graag naar een afgelegen Schots eiland gegaan, zoals ik je in Newhaven vertelde. In plaats daarvan moest ik een hoop gewauwel aanhoren over hoe ik nu moest toegeven dat mijn dagen als oorlogsfotograaf voorbij zijn. In mijn been geschoten worden was een harde les, de tijd begon te dringen om een leuke man te vinden en een paar kinderen te krijgen – ik ben tenslotte al dertig. Mijn god, Ryga, het was zo deprimerend. Zodra ik kon, vluchtte ik naar mijn flat in de stad, maar dat hielp niet. Ik was rusteloos en boos. Ik dacht erover naar mijn cottage op Portland te gaan, maar vroeg me toen af wat ik daar in vredesnaam moest doen. Ik stond op het punt om de kerstkaarten in de vuilnisbak te gooien toen die van Anna openviel en ik de tekening zag die haar zoon, Jean-Claude, voor me had gemaakt. Ik pakte een tas en vertrok naar Brixham.’ Eva week uit om een kat te ontwijken. Ryga greep de deurklink. Gelukkig was er verder geen verkeer.

Ze vervolgde: ‘In 1943, toen ik voor het ministerie van Informatie werkte, kreeg ik de opdracht naar Brixham te gaan voor een vervolg op de reportage van Richard Stone, een geweldige fotograaf die fantastisch werk leverde met foto’s van de aankomst van de Belgische vluchtelingen en de Belgische vissersvloot. Dat was in 1940 en 1941. Mijn opdracht was om me te richten op het leven van de vrouwen en kinderen en hoe de vluchtelingen nu

onderdeel waren geworden van het dorpsleven van Brixham.’

‘En je bent vast met de vissers de zee op gegaan.’

‘Inderdaad. Daarna kon ik geen vis meer zien. O, wel een dag lang.’

Hij lachte.

‘Ik bewonder die mannen, Ryga. God, het is zwaar werk. Ik logeerde bij Anna Denis, die met haar familie op hun vissersboot aan nazi-Duitsland was ontsnapt. We raakten goed bevriend. Zij is degene die we nu gaan opzoeken en bij wie we logeren. Ik had haar sinds het einde van de oorlog niet meer gezien, maar we hebben contact gehouden. Ik had frisse zeelucht nodig om die vreselijke familieleden te verdrijven. Ik had het nodig om met de vissers mee te gaan – ach, ik had *iets* nodig.’

Ryga kon zien dat haar rusteloosheid niet was verdwenen.

‘Hoe was jouw kerst? Net zo’n hel als de mijne?’ vroeg ze.

‘Het was rustig.’

‘Was je alleen?’

‘Als ik niet werkte. Brigadier Jacobs nodigde me uit bij hem thuis met zijn vrouw, kinderen en moeder, maar ik wilde ze niet tot last zijn en bovendien had ik geen behoefte aan gezelschap.’ Dat was niet helemaal waar, en hij kon zien dat Eva dat wist of voelde, maar ze drong niet aan en stelde geen vragen. Hij had liever wel gezelschap gehad, vrouwelijk dan, en één vrouw had hij niet uit zijn hoofd kunnen krijgen. Nee, dat was een leugen – het waren er twee. Degene die naast hem zat en de vrouw bij wie hij in september op het eiland Portland in Dorset had verbleven toen hij daar een moord onderzocht: Sonia Shepherd, de waardin van The Quarryman’s Arms. Daar had hij Eva ook ontmoet.

Maar Sonia was getrouwd, zij het met een man die in

oorlogstijd niet alleen haar had verlaten, maar ook uit het leger was gedeserteerd. Een man die haar jarenlang had laten geloven dat hij bij Duinkerken was gesneuveld. Hij was ook een oplichter, gezocht door de politie. En hoewel Ryga wist dat Sonia niet van haar man hield en bang voor hem was, had ze The Quarryman's Arms met haar zontje voor Kerstmis verlaten zonder een adres achter te laten, en Ryga vroeg zich af of ze door haar man was overgehaald om zich ergens bij hem te voegen. Ryga had navraag laten doen in Dorset, maar brigadier Daniels kon geen aanwijzingen vinden waarmee ze gelokaliseerd kon worden.

Eva's stem doorbrak zijn gedachten. 'Gelukkig is de kerstnachtmerrie weer voor een jaar voorbij. Ontspan je. Doe je ogen dicht. Ik maak je wakker als we Devon in rijden.'

'Ik zou het niet erg vinden om eerder een kop thee te drinken en mijn benen te strekken.'

'Ik weet precies waar dat kan. Het is vlak bij Salisbury.'

'Een chauffeurscafé?' Ze leek enorm veel van zulke cafés te kennen, verspreid over de zuidkust en waarschijnlijk over heel Groot-Britannië.

'De enige plek waar je goede, sterke koffie kunt krijgen, om nog maar te zwijgen van gebakken eieren met spek, hoewel beide nog steeds op de bon zijn. Maar je hebt geen dienst dus je kunt de andere kant opkijken.'

Ze hield woord. Ze stopten bij een dampend, rokerig, groezelig café dat niet meer was dan een golfplaten hut. Het handvol vrachtwagenchauffeurs binnen, in leren vesten en truien, met petten en wollen mutsen op en met een sigaret in hun mondhoek, begroette Eva alsof ze haar al hun hele leven kenden.

Ryga zag af van de eieren met spek en koos voor een krentenbol – hoewel er niet veel krenten in leken te zitten – en een mok thee die zo sterk was dat hij dacht dat de lepel

weg zou lopen. De thee was zwart genoeg om vlekken op je tanden en longen achter te laten. En er was maar weinig suiker om de bittere smaak te verbloemen. Eva at een Engels ontbijt hoewel het laat in de middag was, en de mok thee leek geen effect te hebben op haar culinaire beleving of haar smetteloos witte tanden.

Ryga bood aan het rijden over te nemen, in ieder geval een paar uur. Hoewel hij het niet uitsprak, was hij bang dat ze moe zou zijn en dat haar been pijn zou doen. Hij had gemerkt dat ze hinkend het café was binnengegaan. Eerst weigerde ze, maar misschien maakte iets in zijn toon, of het besef dat ze inderdaad doodmoe was, dat ze van gedachten veranderde.

Opgefrist en bijgetankt gingen ze net na vijven weer op weg. Ryga was verrukt dat hij de kans kreeg om in de MG TC sportwagen te rijden, die geweldig stuurde, en hij was nog blijer toen Eva in slaap viel. Niet alleen omdat hij dacht dat ze de rust nodig had, maar ook vanwege het compliment dat ze ontspannen was en vertrouwen had in zijn rijvaardigheid.

Het regende onregelmatig. Ze reden door zware buien, motregen en daarna was het een tijd onbewolkt, maar het donker slokte het platteland en de dorpen op en hij passeerde de grens met Devon zonder dat hij het doorhad. Er was geen bord dat hem welkom heette in het graafschap, misschien omdat het nog niet vervangen was na de oorlog, of misschien had hij het in het donker en de regen gewoon niet opgemerkt.

Eva werd wakker en stond erop dat zij het overnam.

Ryga gleed weer op de passagiersstoel. 'Weet mevrouw Denis dat ik een politieagent ben?'

'Nee. Ik heb haar verteld dat ik een vriend meenam die in Londen werkt en wat zeelucht nodig had. Je ziet een beetje pips, Ryga.'

‘Dank je.’

‘Als je eenmaal kennis met haar hebt gemaakt, vertel je haar misschien wel wat je beroep is.’

‘Je laat het intrigerend klinken.’

‘Wat is die idioot aan het doen?’ Ze toeterde naar een auto die doodstil voor hen stond, blijkbaar was de bestuurder aan het beslissen of hij links of rechts zou gaan. Ze haalde hem in en vervolgde: ‘Anna’s zoon, Jean-Claude, is acht jaar oud. Ze is weduwe.’

Ryga drong niet aan. Hij voelde dat ze er niet meer over kwijt wilde en bovendien had ze al gezegd dat ze niet te veel wilde vertellen voor het geval hij bevooroordeeld zou raken. Hij kon wachten. Hij had vier jaar lang geduld geoefend in het Duitse krijgsgevangenkamp en daarvoor in de koopvaardij, dagen en maanden op zee.

Het regende toen ze aankwamen bij een smal huis van drie verdiepingen halverwege de steile helling naar de haven, die Eva had omzeild. Hij had niet veel kunnen zien in het donker, alleen de contouren van een paar boten en masten.

Anna Denis’ mooie gezicht en helderblauwe ogen lichtten op toen ze Eva zag. Ze loodste hen de hal in en verwelkomde hen met een melodieuze stem. Met een spoortje van een buitenlands accent stond ze erop Ryga’s hoed en regenjas aan de kapstok te hangen. Ze zou nog mooier zijn geweest, bedacht Ryga, als er geen schaduwen onder haar ogen en zorghimpels in haar voorhoofd waren geweest. Hij schatte haar rond de dertig, maar ze had jonger kunnen zijn. Haar lange, lenige figuur had iets fragiels. Haar kleren, hoewel netjes en schoon, waren oud en zorgvuldig versted. De hal was brandschoon, op een paar modderige kinderschoenen met even modderige grijze sokken na.

‘Ik ben blij dat je terug bent, Eva. Jean-Claude is weer

bezig. Hij is nog maar net binnen en het was een verschrikkelijke troep.'

'Waar is hij nu?' Eva trok haar werkjack uit en hing het op.

'Boven, zich aan het wassen. Ik zei dat hij niet naar beneden mocht tot ik hem riep.'

Ze stapten een zitkamer in waar een kolenvuur gloeide. Voordat Eva Ryga kon voorstellen, klonken er opgewonden kreten en bonkende voetstappen op de trap, waarna een magere jongen met witblond binnenstormde, zich op Eva stortte en haar bijna omvergooide.

'Ho, rustig aan, Jean-Claude, straks heb je me nog op de grond.'

Eva lachte en sloeg haar armen om de jongen heen. Ze woelde door zijn haar.

Ryga had Eva nog nooit in zo'n liefdevolle omhelzing gezien, en nog wel met een kind. Ze zag er betoverd en gelukkig uit en het maakte hem even weemoedig.

Anna's stem doorbrak zijn gedachten. 'In hemelsnaam, Jean-Claude, laat Eva met rust. Ze heeft vandaag heel lang gereisd.' Ze glimlachte verontschuldigend naar Ryga, en Eva stelde hem snel voor zonder zijn rang of beroep te noemen.

'Ik ziedde een lichaam,' riep Jean-Claude springend van opwinding.

'Let maar niet op hem, meneer Ryga. Hij heeft te veel verbeelding,' wuifde zijn moeder het weg.

'Maar dat is het nu juist, Anna,' verklaarde Eva. 'Dat heeft hij niet. Jean-Claude vertelt de waarheid, en als hij zegt dat hij een lichaam heeft gezien, dan is dat ook zo.'

'Het kan iemand zijn geweest die aan de waterkant sliep, een dronkaard of een zwerver,' wierp Anna tegen. Ze wees Ryga een van de drie fauteuils voor het vuur, twee ernaast en één er recht voor.

Ryga aarzelde. 'Wilt u niet gaan zitten, alstublieft?' Hij

wachtte tot ze op de middelste stoel was neergestreken voordat hij zelf ging zitten.

‘Ik heb een lichaam gezien, echt waar. Echt hoor,’ drong Jean-Claude aan, terwijl hij zich nog steeds aan Eva vastklampte.

Zijn moeder draaide zich een beetje vermoeid naar hem om. ‘Ja, Jean-Claude, we hebben je gehoord.’

‘Nee, ik ziedde een lichaam,’ hield hij vol. ‘In elkaar geslagen.’

Eva liet zich op de overgebleven stoel zakken, Jean-Claude liet haar met tegenzin los. Hij zat aan haar voeten. Ryga kon zien dat het jongetje niet helemaal normaal was, hoewel hij niet kon zeggen waar het hem precies in zat. Zijn levendige blauwe ogen richtten zich op Ryga. ‘De zeemeermin kwam en nam hem mee.’

‘Wat heb ik je nou gezegd?’ Zijn moeder zuchtte, liet een warme blik op haar zoon rusten en keek toen verdrietig naar Ryga. Tegen Eva voegde ze eraan toe: ‘Hij kon het niet “stukgeslagen” hebben gezien, en wat de zeemeermin betreft...’

‘Er moet een verklaring zijn,’ hield Eva vol.

‘Ja, het was een droom en hij dacht dat het echt was.’

‘Nee, nee, nee.’ Jean-Claude schudde zijn hoofd. ‘Ik ziedde een lichaam.’ Hij sprong op en trok aan Eva’s hand.

‘Laat juffrouw Paisley met rust,’ snauwde zijn moeder.

‘Nee, het is goed.’ Eva richtte zich tot Ryga. ‘Hij blijft er maar over doorgaan, al een week lang, sinds ik ben aangekomen. Ik kan hem er niet van afbrengen.’

‘Heb je hem gevraagd of hij je kon laten zien waar het lichaam was?’

‘Ja, maar hij blijft maar herhalen dat het vies was en dat de meeuwen lawaai maakten. Daarom vond ik dat je hierheen moest komen, hoewel ik niet goed weet wat je kunt doen. Ik weet zeker dat Jean-Claude iets heeft gezien.’

Ryga zei tegen Anna: ‘Ik ben een politie-inspecteur en–’
‘O mijn hemel, u bent toch niet helemaal hierheen gekomen vanwege de domme praatjes van mijn zoon? Eva, hoe kon je!’

‘Het is goed, Anna, Ryga is een vriend van me. En zoals ik al zei, hij had wat zeelucht nodig. Ik dacht dat hij misschien kon helpen om Jean-Claude gerust te stellen.’

Jean-Claude richtte zijn opengesperde ogen op Ryga, met open mond en een mager lichaam dat krampachtig heen en weer bewoog, niet in staat om stil te blijven staan. ‘Ik ziedde een lichaam,’ drong hij aan, duidelijk begrijpend wie Ryga was.

Ryga sprak het bezorgde kind zachtjes toe. ‘Waar was dat, Jean-Claude?’

‘In de haven. Helemaal in de knoop in die ouwe netten.’

Eva wierp Ryga een verbaasde blik toe. ‘Hij heeft het nog niet eerder over netten gehad, of over de haven.’

‘Misschien komt er meer informatie boven naarmate de schok wegebt.’

Anna was ontsteld. ‘U neemt hem toch niet serieus?’

‘Waarom laat je me morgenochtend, als het licht is, niet zien waar je dit lichaam hebt gezien, Jean-Claude?’ zei Ryga.

‘Nee, dan is het weg. Dan neemt de zeemeermin het mee.’ Hij pakte Ryga’s hand en trok eraan, zijn ogen vulden zich met tranen. De jongen was duidelijk radeloos en Ryga had met hem te doen.

Hij stond op. ‘Natuurlijk, Jean-Claude, we gaan nu.’ Het was net na halfnegen – laat voor het kind om buiten te zijn, maar er was niets aan te doen.

‘Het spijt me, meneer Ryga,’ zei Anna, duidelijk in verlegenheid gebracht.

‘Geen punt, hoor. Ik kan wel wat frisse lucht gebruiken en moet ook even mijn benen strekken, na die lange reis.’

‘Ik ook.’ Eva sprong op.

Jean-Claude sleepte Ryga de hal in. Ryga deed zijn jas aan en zette zijn hoed op terwijl Anna haar best moest doen om haar beweeglijke zoon in een regenjas te krijgen en de ceintuur om zijn magere middel aan te trekken. 'Ik zal schone, droge sokken voor hem halen.'

'Heeft u een zaklamp, mevrouw Denis? Ik heb er een, maar we kunnen er nog wel een gebruiken.' Ryga haalde de zijne uit een van de ruime zakken van zijn jas.

Ze verdween in de zitkamer.

Eva pakte haar cameratas. 'Je weet maar nooit,' zei ze in antwoord op Ryga's vragende blik.

Snel keerde Anna terug, overhandigde Eva de zaklamp en trok de nog vochtige muts die Ryga bij het vuur had zien drogen, over het haar van haar zoon. Ze dwong hem op de een na onderste traprede te gaan zitten, waar ze snel zijn wollen sokken aantrok en zijn natte veters strikte.

'Misschien moet ik met jullie meegaan.'

Eva antwoordde: 'Het heeft geen zin om allemaal nat te worden. We blijven niet lang weg en het zal helpen om Jean-Claude te kalmeren.'

'Ik zorg dat er een kop thee en wat te eten klaarstaat als jullie terugkomen.'

Ryga bedankte haar met een glimlach en terwijl het kind hem voorttrok gingen ze door de druilerige regen de steil hellende straat af, in de richting van de haven. Ryga rook de penetrante geur van de modder bij laagtij. De pubs waren rustig, hoewel het zaterdagavond was, wat aan het weer kon liggen, of misschien hadden de vissers geen beste vangst gehad of waren ze nog op zee.

'Het is hier,' drong Jean-Claude aan, terwijl hij Ryga mee trok. 'Onder bij de trappen aan de andere kant van de Eastern Quay.'

Ze liepen langs de urinoirs die, hoewel ze dicht waren, nog steeds hun kenmerkende desinfecterende geur over de

straat verspreidden, wat al snel overging in de visstank van de openluchtvismarkt, hoewel er geen vis te bekennen was. De volgende pub leek ook dicht te zijn – of hij had heel dikke gordijnen, waarschijnlijk nog van de verduistering tijdens de oorlog. De kade was stil en verlaten. De wind was aangewakkerd en voerde een kou mee die, in combinatie met de motregen, in Ryga's botten drong. Eva noch Jean-Claude leek het te merken. Misschien begon hij een watje te worden.

De kleine binnenhaven lag vol boten. Ze doemden als spookachtige hulken op in het donker, krakend en kreunend terwijl ze aan hun meertouwen trokken en tegen elkaar aan stootten. Ryga vroeg zich af wat het kind had gezien. Was het een nachtmerrie geweest? Had hij meer verbeeldingskracht dan Eva hem toeschreef? Ze zat er niet vaak naast – dat had hij wel geleerd in de vier maanden dat hij haar kende. Maar Jean-Claude kon beïnvloed zijn door de verhalen van andere jongens of door vissers die hem hadden geplaagd.

‘Hij is beneden. Snel, voor de *zeewezens hem meenemen.’

Jean-Claude rende met een verrassende snelheid vooruit en was verdwenen voor Ryga en Eva de kade bereikten die uitstak in de binnenhaven. Ze bleven staan en bewogen het licht van hun zaklampen vanaf de bovenkant van de stenen trap naar beneden. Onder hen zag Ryga een bundel touwen en een wirwar van netten op de oever naast een paar kleine houten boten. Hij zwaaide met zijn zaklamp naar de plek waar Jean-Claude opgewonden stond te dansen.

‘Ik zei toch dat ik een lichaam ziedde. Ik ziedde een lichaam!’ riep hij.

Ryga zag dat de jongen inderdaad de waarheid had gesproken. Voor hen, verstrikt in de visnetten, lag beslist het lichaam van een man.